

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35118
Nom	Espai turístic i medi ambient
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2019 - 2020

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1317 - Grau de Turisme	Facultat d'Economia	3	Primer quadrimestre
1926 - Doble Grado en Turismo y ADE	Facultat d'Economia	3	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1317 - Grau de Turisme	16 - Geografia del Turisme I	Obligatòria
1926 - Doble Grado en Turismo y ADE	4 - Assignatures de tercer curs	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
BAILA PALLARES, MIGUEL ANGEL	195 - Geografia

RESUM

Els continguts de l'assignatura "Espai turístic i medi ambient", de 3º curs del Grau en Turisme, estan integrats per quatre temes, que podem dividir en dos blocs.

Per una part, uns continguts conceptuals, que inclouen un primer tema on es comença explicant conceptes bàsics relacionats amb l'ecologia, l'ecosistema, el desenvolupament sostenible i la qualitat ambiental; a continuació ja se relaciona el medi ambient amb l'activitat turística, a través del impactes del turisme. Per fi, en el primer epígraf del segon tema s'introdueix el concepte de turisme sostenible i de qualitat.

Per altra part, la resta són continguts instrumentals. Així, en el segon epígraf del tema segon s'expliquen alguns exemples d'instruments voluntaris per a empreses i destinacions turístiques. El tema tercer tracta l'auditoria ambiental aplicada a un municipi turístic –la definició, els objectius i la metodologia d'elaboració–, per a diagnosticar la seua “salut ambiental”; enllaçant amb l'ecoauditoria explicarem l'Agenda 21 Local, com una estratègia per a aconseguir –i mantenir– un model de turisme sostenible. Per fi, el quart tema tracta l'avaluació de l'impacte ambiental, com a instrument preventiu d'obligada realització per a certes obres d'infraestructures relacionades amb el turisme.

En definitiva, l'objectiu de l'assignatura és mostrar i explicar la relació entre l'activitat econòmica turística i els aspectes ambientals, des d'un punt de vista teòric, conceptual, pràctic i instrumental. Aprofundeix en el coneixement i valoració dels impactes de l'activitat turística sobre el medi natural, recollint també en part conceptes de les anteriors matèries de Geografia dels cursos 1º i 2º del Grau, així com d'altres assignatures relacionades amb l'economia i el dret; també aporta coneixements bàsics per a algunes de les matèries de 4º curs, sobre tot de l'itinerari de Planificació de Destinacions Turístiques.

Tot plegat, ha d'aportar al futur graduat en Turisme una “sensibilitat” envers les qüestions ambientals i l'han de permetre avaluar de forma adequada les relacions entre turisme i medi ambient.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Es recomana que els alumnes estudien o repassen, per a afrontar millor l'assignatura, els continguts i conceptes bàsics relacionats amb el medi ambient.

COMPETÈNCIES

1317 - Grau de Turisme

- Gestionar el territori turístic d'acord amb els principis de sostenibilitat.
- Analitzar els impactes generats pel turisme.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Els resultats de l'aprenentatge previstos són:

- Comprendre la naturalesa de les múltiples relacions i interaccions que es produeixen entre l'activitat turística i l'entorn ambiental en el que es desenvolupa.

- Esbrinar com afecten els diversos tipus de turisme al territori i el seu medi ambient, sobretot el que es desenrotlla en el litoral (que és el més important), però també la resta (rural, urbà, d'espais naturals i de muntanya).
- Entendre el concepte de turisme sostenible, que apareix lligat al de qualitat, i que es presenta com a necessari per a la viabilitat de l'activitat turística a llarg plaç.
- Elaborar diagnòstics sobre la gestió turística a diferents escales, incloent-hi els seus efectes negatius sobre el medi ambient, mitjançant el coneixement dels instruments que permeten analitzar aquests processos.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. L'activitat turística y el medi ambient.

Teoria

- 1.1. Els conceptes bàsics en medi ambient.
- 1.2. Els impactes del turisme, sobretot els ambientals.

Pràctica

1. Un exemple integrat d'accions-impactes en un municipi turístic.
2. Una mostra dels conflictes d'usos en un territori turístic.

En la unitat temàtica referida a l'activitat turística i el medi ambient s'expliquen els continguts teòrics relacionats amb els conceptes bàsics mediambientals, així com els tipus d'impactes que genera el desenvolupament turístic, incidint sobretot en els ambientals.

S'introdueixen les dos primeres pràctiques: una consistent en l'anàlisi d'un exemple integrat d'accions-impactes en un nucli turístic litoral; l'altra per a observar els conflictes d'usos en un espai turístic, amb una base econòmica i ambiental.

2. El turisme i el desenvolupament sostenible.

Teoria

- 2.1. El concepte de turisme sostenible i de qualitat.
- 2.2. Instruments ecològics per a empreses i municipis turístics.

Pràctica

3. Els ingredients del turisme de qualitat i sostenible: un exemple.
4. Algunes ecoetiquetes que sapliquen a l'activitat turística.

En la unitat temàtica sobre el turisme i el desenvolupament sostenible, s'explica primer el propi concepte de turisme sostenible lligat al de qualitat; a continuació s'analitzen alguns instruments de caràcter ecològic destinats a empreses i municipis turístics, per tal d'apropar-se a la pròpia sostenibilitat i qualitat. S'introdueixen altres dues pràctiques: la primera per a explicar els ingredients del turisme de qualitat i sostenible, a través d'un exemple; la segona consisteix en l'anàlisi d'alguns exemples d'ecoetiquetes, com

a instruments d'aplicació a l'activitat turística.

3. L'ecoauditoria: un diagnòstic ambiental.

Teoria

- 3.1. Definició, objectius i metodologia d'una auditoria ambiental.
- 3.2. Una proposta d'indicadors: de model i de fluxe.
- 3.3. L'Agenda 21 Local: definició, metodologia i avantatges.

Pràctica

- 5. Una proposta d'indicadors: de model i de fluxe.
- 6. Un exemple d'Agenda 21 Local en un municipi turístic.

Aquesta unitat temàtica explica l'ecoauditoria, com un instrument de diagnòstic ambiental d'aplicació a un municipi turístic; primer se'n fa una definició de l'auditoria ambiental i se'n detallen els seus objectius i la metodologia d'elaboració; a continuació s'explica el contingut teòric d'una proposta d'indicadors (de model i de fluxe), per a diagnosticar la salut ambiental d'un municipi. Finalment, s'analitza l'Agenda 21 Local, com un altre instrument que té molts elements de coincidència amb la pròpia ecoauditoria i que hom pot considerar com una estratègia per a la sostenibilitat a escala local.

S'introdueixen altres dues pràctiques, amb una proposta concreta d'indicadors de model i de fluxe susceptibles de ser usats en una auditoria ambiental; per altra part, s'analitza el funcionament d'una Agenda 21 Local en un municipi turístic.

4. L'avaluació de l'impacte ambiental.

Teoria

- 4.1. Definició, legislació i procediment administratiu.
- 4.2. Contingut i valoració de l'impacte ambiental.

Pràctica

- 7. Un exemple d'estudi d'impacte ambiental referit a una obra turística.

La unitat temàtica explica l'estudi d'avaluació de l'impacte ambiental, com a instrument legal obligada d'elaboració prèvia per a certes obres relacionades amb l'activitat turística; primer se'n fa una definició, s'examina la legislació i es detalla el procediment administratiu; a continuació s'analitza el contingut i la forma de valoració de l'estudi d'impacte ambiental.

Una darrera pràctica consisteix en l'anàlisi d'un estudi d'impacte ambiental referit a una obra relacionada amb l'activitat turística.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	45,00	100
Pràctiques en aula	15,00	100
Estudi i treball autònom	20,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
Preparació de classes de teoria	40,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	20,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

L'assignatura es divideix en sessions de teoria i pràctica.

En la teoria es treballaran les 4 unitats temàtiques de continguts de l'assignatura, mitjançant l'explicació per part del professor; en aquestes sessions s'incorporaran algunes activitats de comprensió dels diferents conceptes i processos, a través del plantejament de preguntes per part del professor, a resoldre en l'aula pels alumnes.

En les sessions pràctiques es treballaran les 7 de l'assignatura; cada sessió estarà programada per al desenvolupament de tasques concretes de cada pràctica, que a la vegada estaran relacionades amb continguts teòrics explicats prèviament. Les pràctiques es realitzaran de manera individual, en part durant les sessions en l'aula amb la supervisió del professor per a resoldre els dubtes, però també com a treball "en casa".

Els estudiants hauran de llegir i treballar al llarg del curs tres articles científics, que el professor indicarà al principi del quadrimestre; estaran relacionats amb alguns dels continguts de l'assignatura. Durant el curs hi hauran tres sessions a manera de seminaris, per a analitzar els articles; es faran en l'horari de teoria i quan s'explique el que estiga relacionat amb cada article.

Les tutories són sobretot per a resoldre els dubtes i problemes de l'estudiant, en relació amb els continguts teòrics i pràctics de l'assignatura; també poden servir per a orientar-lo en l'ampliació dels coneixements, sobre temes o aspectes que poden suscitar-li un interès específic.

AVALUACIÓ

Es realitzarà un únic examen final, dins del període oficial d'exàmens establert per la Facultat d'Economia. En l'examen es preguntarà sobre els continguts teòrics, incloent-hi els tres articles de lectura obligada, amb un valor de 7 punts.

Els 3 punts restants s'avaluaran amb els continguts pràctics, de forma que les pràctiques es treballaran, elaboraran i entregaran al llarg del curs, dins d'un concepte d'"avaluació continua". El professor anirà indicant les dates d'entrega, de manera que les pràctiques no podran presentar-se amb un excessiu retard, sempre en un context de flexibilitat temporal que el professor determinarà. No es podrà entregar cap pràctica el dia de l'examen.

Les formes d'avaluació i les restriccions comentades serviran tant per a la 1ª convocatòria (gener) com per a la 2^a (juny). En aquest sentit, si hom ha suspés l'examen en la 1ª convocatòria, la puntuació que s'haja donat a les pràctiques –sobre un màxim de 3 punts– persistirà per a l'examen de la 2^a, és a dir, no podran entregar-se unes "noves" pràctiques.

No s'admetrà cap activitat complementària, per a "pujar la qualificació".

REFERÈNCIES

Bàsiques

- BOSCH, R. et al. (2001): Turismo y Medio Ambiente. Editorial Centro de Estudios Ramón Areces, Madrid.
- BUENDÍA, J. D. y COLINO, J. (eds.) (2001): Turismo y Medio Ambiente. Biblioteca Cívitas Economía y Empresa, Murcia.
- FULLANA, P. y AYUSO, S. (2002): Turismo sostenible. Rubes Editorial, Barcelona.
- PÉREZ DE LAS HERAS, M. (2004): Manual de turismo sostenible. Ediciones Mundi-Prensa, Madrid.
- RIERA, P. (2000): Avaluació d'impacte ambiental. Rubes Edicions, Barcelona.
- Organización Mundial del Turismo (<http://www.world-tourism.org/espanol/>).
- Grupo de Geografía del Turismo, Ocio y Recreación de la Asociación de Geógrafos Españoles (AGE) (<http://www.ieg.csic.es/age/turismo/>).
- Instituto de Estudios Turísticos del Ministerio de Industria, Turismo y Comercio de España (<http://www.iet.tourspain.es/Index.aspx?ancho=132&idioma=es>).

Complementàries

- BRUNET ESTARELLAS, P.J. et al. (2005): Agenda 21: subsidiariedad y cooperación a favor del desarrollo territorial sostenible. Boletín de la A.G.E., n39, p. 423-446.
- ESPEJO MARÍN, C. (2004): Campos de golf y medio ambiente. Una interacción necesaria. Cuadernos de Turismo, nº 14, p. 67-111.
- LEÓN, C. J. (2005): Desarrollo sostenible, medio ambiente y preferencias en el turismo. Papeles de Economía Española, nº 102, 29 p.
- SANCHO PÉREZ, A. et al. (2002): Auditoría de sostenibilidad en los destinos turísticos. Instituto de Economía Internacional, Valencia.

- SUREDA, V. (dir.) (2000): Sistema municipal de indicadores de sostenibilidad. Diputació de Barcelona.
- SUREDA, V. i CANALS, R. M^a (2000): Els processos de l'Agenda 21 Local en els municipis de Barcelona. I. Metodologia per a l'elaboració d'Auditories Ambientals Municipals. Diputació de Barcelona.
- Grupo de estudios en Geografía Turística sostenible de la Unión Internacional de Geógrafos (UGI) (<http://www.geog.nau.edu/igust/index.html>).
- Tr@vel Turisme (Generalitat Valenciana). La guía profesional turística en Internet. (<http://www.travelturisme.com/online/historico/online96.htm>).

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern